

T. B. M. M. (S. Sayısı : 52)

Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Gelir ve Sermaye Değer Artış Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışışleri; Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/359)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 07/196-

1311/01055

8.1.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki hükümet döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 78 inci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

1/790 Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Gelir ve Sermaye Değer Artış Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 18/101-

2021/04638

29.7.1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 28.7.1986 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Gelir ve Sermaye Değer Artış Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı» ve gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

İ. Kaya Erdem

Başbakan V.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/359

Karar No. : 5

14.3.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Gelir ve Sermaye Değer Artış Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 9.3.1988 tarihli 3 üncü birleşiminde Dışişleri Bakanlığı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla tetkik ve müzakere edildi.

Tasarının gerekçesinde belirtildiği gibi Anlaşmanın ana amaçları; gelirin iki Devlette çifte vergilendirilmesini önlemek; yabancı devlette yatırım yapan teknoloji ve hizmet sunan kişilerin o devletin mükelleflerine kıyasla daha ağır vergilendirilmesine engel olmak; gelirin ikamet veya kaynak devletten yalnızca birinde vergilendirilmesini sağlamak, eğer bu mümkün olmazsa iki Devlet arasında vergilendirme yetkisini paylaşmaktır.

Tasariya göre uluslararası taşımacılık teşebbüsleri diğer devletten elde ettikleri kazançlar dolayısıyla bu devlette vergilendirilemeyecekler, yalnızca kendi devletlerinde vergi ödeme mükellefiyeti altında olacaklardır.

Tasarı Komisyonumuzca usulüne uygun şekilde görüşülmüş ve aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
M. Vehbi Dinçerler
Hatay

Üye
Göksel Kalaycıoğlu
Ankara

Üye
T. Yaşar Gülez
Bolu

Üye
Erol Güngör
İzmir

Üye
Ersin Taranoğlu
Sakarya

Üye
A. Rıfki Atasever
Tekirdağ

Üye
Ali Şakir Ergin
Yozgat

Kâtip
H. Adnan Tutkun
Amasya

Üye
Tevfik Koçak
Ankara

Üye
Fethi Çelikbaş
Burdur
İmzada bulunamadı.

Üye
Esat Kırathoğlu
Nevşehir

Üye
Zeki Çeliker
Siirt

Üye
Mehmet Topaç
Uşak

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/359

Karar No. : 16

4.5.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça önhavalesi uyarınca Dışişleri Komisyonunda görüşüldükten sonra Komisyonumuza havale edilen «Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Gelir ve Sermaye Değer Artış Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı; Komisyonumuzun 4 Mayıs 1988 tarihinde yaptığı 32 nci birleşimde Dışişleri Bakanlığı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de iştirakleri ile incelenip görüşüldü.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde; Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı arasında imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında gelir ve sermaye değer artış kazançları üzerinden alınan vergilerde çifte vergilendirmeyi önleme ve vergi kaçakçılığına engel olma anlaşması» ile iki ülke arasında varolan sermaye, teknoloji ve hizmet alışverişi gibi iki ülkenin de yararına olan ilişkilerin daha da geliştirilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki gerekçe doğrultusunda tasarının tümü Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiş ve Dışişleri Komisyonunca aynen kabul edilen tasarının 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Kemal Akkaya
Samsun

Sözcü

İsmail Şengün
Denizli

Mehmet Deliceoğlu
Adıyaman

Onural Şeref Bozkurt
Ankara

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanvekili
İlhan Aşkın
Bursa

Mehmet Ali Bilici

Adana

Nihat Türker
Afyon

İbrahim Demir
Antalya

(S. Sayısı : 52)

<i>Ünal Akkaya</i> Çorum	<i>Togay Gemalmaz</i> Erzurum
<i>Mehmet Kahraman</i> Erzurum	<i>Erol Zeytinoğlu</i> Eskişehir
<i>Abdulkadir Ateş</i> Gaziantep	<i>Abdullah Aykon Doğan</i> Isparta
<i>Hüsnü Okçuoğlu</i> İstanbul	<i>Ali Topuz</i> İstanbul
<i>N. Kemal Zeybek</i> İstanbul	<i>Birgen Keleş</i> İzmir
<i>Şevki Gögüşer</i> Kırşehir	<i>Sümer Oral</i> Manisa
<i>Cemal Seymen</i> Nevşehir	<i>Mahmut Öztürk</i> Niğde
<i>Sakir Şeker</i> Sivas	<i>Enis Tütüncü</i> Tekirdağ

GENEL GEREKÇE

Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı ekonomik ilişkilerimizin geliştirilmesi arzulan bir Devlettir. Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı arasındaki sermaye, teknoloji ve hizmet hareketleri, her iki Devletin de refahına büyük katkıda bulunmaktadır. Bu yönde sözkonusu faktörlerin daha büyük bir hareketliliğe kavuşturulmasında, Gelir ve Sermaye Değer Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının üzerine oldukça önemli bir görev düşmektedir.

Anlaşmanın, kapsamına aldığı hükümlerle çifte vergilendirmeyi nasıl önlediği, muhtelif gelir unsurlarının hangi Devlette ne şekilde vergileneceğini nasıl düzenlendiği ilişikte sunulan madde gerekçelerinde ayrıntıları ile açıklanmıştır. Bununla beraber bu Anlaşmanın ana amaçlarını, gelirin iki Devlette çifte vergilendirilmesini önlemek; yabancı Devlette yatırım yapan, teknoloji ve hizmet sunan kişilerin o Devletin mükelleflerine kıyasla daha ağır vergilendirilmesine engel olmak; gelirin ikamet veya kaynak Devletten yalnızca birinde vergilendirilmesini sağlamak, eğer bu mümkün olmazsa iki Devlet arasında vergilendirme yetkisini paylaşımak; böylece teşebbüslerin risk almadan önce, ileride karşılıklarına çıkabilecek her türlü vergi ile ilgili mükellefiyeti hesaplayabilmesini sağlamak şeklinde sıralamak mümkündür.

Temin edilebilen bilgilere göre, Birleşik Krallık'da ikamet eden gerçek kişi ve kurumların Türkiye'de elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden (ulaştırma işleri hariç) ödedikleri vergilerin toplamı 1982 yılında 57 786 203,— TL.'dir.

Türkiye'de ikamet eden kişilerin Birleşik Krallık'tan elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden Birleşik Krallık'ta ödedikleri vergiler bilinmemektedir.

Bu Anlaşmayla güvence altına giren Birleşik Krallık sermayesinin Türkiye'ye daha büyük bir öncelik vereceği dikkate alınrsa, hem sözkonusu teşebbüslerin doğrudan doğruya ödeyecekleri Gelir ve Kurumlar Vergilerinde hem de çalıştırdıkları işçilerin ve ek kapasite yaratacakları diğer Türk teşebbüslerinin ödeyecekleri vergilerde önemli bir artış sağlanabilecektir.

Anlaşmanın doğrudan vergi muafiyeti temin ettiği gelir grupları, Türkiye ile Birleşik Krallık arasında veya bu Devletlerle diğer Devletler arasında uluslararası deniz, hava ve kara taşımacılık işlerini yürütenlerdir. Anlaşma hükümlerine göre uluslararası taşımacılık teşebbüsleri diğer Devletten elde ettikleri kazançlar dolayısıyla bu diğer Devlette vergilendirilmeyecekler, yalnızca kendi Devletlerinde vergi ödeme mükellefiyeti altında olacaktır.

Temin edilebilen bilgilere göre, Birleşik Krallık teşebbüslerinin, Türkiye'den deniz ve hava taşımacılığı faaliyetleri dolayısıyla ödedikleri vergiler 1983 yılında 75 925 649,— TL'dir.

İki Hükümet arasında 19 Şubat 1986 tarihinde imzalanan bu Anlaşma, 31.5.1963 tarih ve 244 sayılı Kanun uyarınca bir Kanun Tasarısı halinde Yüksek Meclisin huzuruna getirilmiş bulunmaktadır.

ANLAŞMA MADDELERİNİN GEREKÇESİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı arasında Gelir ve Sermaye Değer Artış Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması 29 maddeden meydana gelmiştir. Anlaşma metninin maddeleriyle ilgili gerekçeler aşağıda belirtilmiştir.

Madde 1. Kişilere ilişkin kapsam

1 inci madde hükmü gereğince, bu Anlaşma Âkit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanacaktır.

Diğer bir ifade ile bu Anlaşma, milliyet farkı gözetmeksizin Âkit Devletlerden (Türkiye ve Birleşik Krallık'tan), birinin veya her ikisinin ülkesinde mukim kimselere uygulanacaktır.

Madde 2. Kavranan vergiler

Bu madde, Anlaşmanın kavradığı vergilerin tespitinde ve tarifinde açıklığı temin etmek amacını gütmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrası Anlaşmanın, hangisinde, ne şekilde alındığına bakılmaksızın Âkit Devletlerden herhangi birinde, gelir ve sermaye değer artış kazançları üzerinden alınan vergilere uygulanacağını belirtmektedir.

2 nci fıkra gelir ve sermaye değer artış kazançlarından alınan vergilerin kapsamını çizmektedir.

3 üncü fıkra Anlaşmanın Âkit Devletlerdeki halihazır vergilerden hangilerine uygulanacağını belirtmektedir. Anlaşmanın kapsamına giren halihazır vergiler Büyük

Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığında Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi ve Sermaye Değer Artış Kazançları Vergisi, Türkiye Cumhuriyetinde ise Gelir ve Kurumlar Vergileridir.

4 üncü fıkra, halihazır vergilere ilaveten veya onların yerine alınmaya başlayan vergilerin de Anlaşma kapsamına girdiğini hükme bağlamaktadır.

Madde 3. Genel tanımlar

Bu maddede, Anlaşmada kullanılan terimlerin yorumu için lüzumlu genel tanımlar yer almaktadır.

Bu maddede sırasıyla «Türkiye», «Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı», «vatandaş», «bir Âkit Devlet», «diğer Âkit Devlet», «vergi», «kişi», «şirket», «kanunî merkez», «bir Âkit Devlet teşebbüsü», «diğer Âkit Devlet teşebbüsü», «uluslararası trafik», «politik alt bölüm» ve «yetkili makam» terimlerinin tanımı yer almaktadır.

Türkiye terimi, devletler hukukundaki son gelişmelere uygun olarak kıta sahanlığındaki ekonomik faaliyetlerin vergilendirilmesini kapsayacak şekilde tanımlanmıştır.

Ayrıca Anlaşmada tanımlanmamış terimlerin, Âkit Devletlerden her birinin iç mevzuatındaki anlamları taşıdığı belirtilmiş ve Anlaşmada boşluk kalmaması sağlanmıştır.

Madde 4. Malî ikametgâh

Anlaşmanın pek çok maddesinde Âkit Devletlerin vergileme yetkisi, doğrudan doğruya malî ikametgâh (mukim) kavramına göre çözümlenmektedir. Bu çerçevede, gerçek ve tüzel kişilerin hangi Devletin mukimi addedileceği hususu büyük bir önem arz etmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrasında, gerçek ve tüzel kişiler arasında ayırım yapılmaksızın, ikametgâh, ev, kanunî merkez, iş merkezi veya benzer yapıda diğer herhangi bir kriter nedeniyle vergi mükellefiyeti altına giren kişi, mukim addedilmektedir. Gelir Vergisi Kanunumuz Türkiye’de yerleşmiş gerçek kişileri, Kurumlar Vergisi Kanunumuz ise kanunî veya iş merkezi Türkiye’de bulunan kurumları tam mükellef addettiğinden, 1 inci fıkra hükmüyle vergi hukukumuzda tam bir paralellik sağlanmaktadır.

Maddenin 2 ncı fıkrasında, gerçek kişilerin 1 inci fıkrada sayılan kriterler nedeniyle her iki Devletin de mukimi addedilmesi halinde, hangi kıstaslar kullanılarak, yalnızca bir Devletin mukimi addedileceği hususu çözümlenmektedir.

Maddenin 3 üncü fıkrası, aynı sorunun gerçek kişiler dışında kalan kişilerde çıkması halinde, iş merkezinin esas alınacağını; fakat bir Devlette iş merkezinin, diğer Devlette kanunî merkezin bulunması durumunda, iki Devletin yetkili makamlarının sorunu karşılıklı anlaşma yoluyla çözüme kavuşturacağını hükme bağlamıştır.

Madde 5. İşyeri

İşyerinin tanımına ilişkin bu madde son derece önemlidir. Bilindiği üzere Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarımız ticarî kazancın Türkiye’de elde edilmiş sayılması için kazanç sahiplerinin Türkiye’de işyerinin bulunması veya daimî temsilci bulundurması ve kazancın bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla yapılan işlerden doğmasını şart koşmaktadır. Aynı şekilde, bu Anlaşmanın ticarî kazanca ilişkin olan 7 nci maddesinde de yalnızca işyerine atfedilebilen ticarî kazancın kaynak devlette vergilenebile-

ceği prensibi getirilmiştir. Madde, 7 fıkra ile hangi hallerde bir işyerinin kendini gösterceğini veya gösteremeyeceğini bütün ayrıntılarıyla açıklamaktadır.

1 inci fıkrada «işyeri» teriminin genel bir tanımı yapılmaktadır.

2 nci fıkrada ise kapsama özellikle giren işyerlerine örnekler verilmektedir ki bunlar; yönetim yeri, şube, büro, fabrika, atölye, maden, petrol veya doğal gaz kuyusu, taş ocağı veya doğal zenginliklerin elde edilmesini sağlayan diğer herhangi bir yer ve bu gibi zenginliklerin aranması ve bunlardan faydalanılması amacıyla kullanılan tesislerdir.

3 üncü fıkrada, süresi altı ayı aşan inşaat şantiyesi, yapım, montaj veya kurma projesi işyeri kapsamına alınmıştır.

4 üncü fıkrada işyeri sayılmayan haller belirtilmiştir.

5 inci fıkrada daimî temsilcilik düzenlenmiştir. Bu fıkraya göre, bir kişi teşebbüs namına akit düzenleme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini düzenli olarak kullanırsa, temsil ettiği teşebbüs, bu Devlette bir işyerine sahip kabul edilecektir. Bunun yanısıra, temsilcinin böyle bir yetkisi olmasa dahi, namına sürekli olarak mal sevkettiği teşebbüsün mallarını mutaden stoklaması halinde de, bu teşebbüs bu Devlette bir işyerine sahip kabul edilecektir.

Anlaşmada işyeri ve daimî temsilci ayrı ayrı maddelerde gösterilmeyip, her ikisi de «işyeri» maddesinde kavrandığından, bu fıkra hükmüyle, Gelir Vergisi Kanununun dar mükelleflerin ticarî kazançlarının Türkiye'de vergilendirilmesine imkân tanıyan daimî temsilcilige ilişkin hükümleri Anlaşmaya yansıtılmış olmaktadır.

6 ncı fıkra, belli şartlar altında simsar, genel komisyoncu veya bağımsız statüye sahip bir başka aracı vasıtasıyla faaliyette bulunma halinde, işyerinin varsayılmayacağı ile ilgilidir.

7 nci fıkra ise, iki ayrı Âkit Devlette mukim kurumların birbirlerini kontrol etmesinin, bu kurumlardan birinin diğerine bağlı bir işyeri sayılması için yeterli bir şart olmadığını belirtmektedir.

Madde 6. Gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelir

Bu madde yalnızca gayrimenkul sermaye iratlarını değil, aynı zamanda gayrimenkullerin yaratabileceği her türlü gelir unsurunu (ticarî kazanç, zirai kazanç) da kapsamına almaktadır.

Bu çerçeve altında maddenin 1 inci fıkrası, gayrimenkul gelirlerinin vergileme hakkını gayrimenkulün bulunduğu Devlete bırakmaktadır.

2 nci fıkra gayrimenkul varlık terimini tanımlamakta ve Anlaşmanın 12 nci maddesinde kayıtlı bulunan gayri maddî hak bedelleri ise tanımın dışında kalmaktadır.

3 üncü fıkra gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımından, kiralanmasından veya diğer herhangi bir şekilde kullanımından elde edilen gelirin, bu gayrimenkulün bulunduğu Devlette vergilendirileceğini hükme bağlamaktadır.

4 üncü fıkra, 1 - 3 üncü fıkra hükümlerinin serbest meslek erbabına da uygulanacağını belirtmektedir.

Madde 7. Ticarî kazançlar

Bu maddenin 1 inci fıkrası, ticarî kazancın vergilendirilmesinde esas ilkeyi getirmektedir. Buna göre ticarî kazanç, teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirile-

cektir. Ancak faaliyet diğer Âkit Devlette bir işyeri vasıtasıyla yürütülüyorsa, yalnızca bu işyerine doğrudan doğruya veya dolaylı olarak atfedilecek kazançlar diğer Devlette vergilendirilebilecektir.

2 nci fıkra, işyeri kazançlarının hesaplanmasındaki esaslarla ilgilidir. Buna göre işyeri, bağımsız bir teşebbüs gibi ele alınacak ve benzeri teşebbüslerin benzeri koşullar altında elde etmesi gereken kazanç, sözkonusu işyerine atfedilecektir. Böylece işyeri - merkez ilişkilerinde emsaline göre yüksek veya düşük fiyatlandırmaya gidilirse, olaya müdahale edilip, gerçekçi fiyatların fatura edilmesine göre yeni bir vergi matrahı hesaplanacak ve vergileme bu matrah üzerinden yapılacaktır.

3 üncü fıkra, işyeri kazancından indirilecek gider unsurları ile ilgilidir. İşyerinin kazancı belirlenirken, işyerinin bulunduğu Devlette veya başka herhangi bir yerde yapılan yönetim, genel idare giderlerinden verilen bir payı da kapsamına alan ve işyerinin amaçlarına uygun düşen giderler indirilebilecektir. Bununla beraber, teşebbüsün kendisine veya yurt dışında bulunan diğer işyerlerine yapılan faiz, gayrimaddî hak bedeli, komisyon ödemelerinin veya benzeri ödemelerin gider olarak indirilmesine müsaade edilmeyecektir. Ancak, gerçekten yapılan giderler geri ödenirse, bu ödemeler indirilebilecektir.

4 üncü fıkra, sadece mal ve ticarî eşya alımında bulunan işyerine kazanç atfolunamayacağı hakkındadır.

5 inci fıkra, bu maddede kapsamına girmeyen gelirler hakkında Anlaşmanın diğer hükümlerini saklı tutmaktadır.

Madde 8

Uluslararası Taşımacılık

1 inci fıkra, bir Âkit Devlet teşebbüsünün, uluslararası trafikte gemi uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliğinden sağladığı kazançların, yalnızca teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

2 nci fıkra, ilk fıkrada benimsenen prensibin, ortaklık, bağlı işletme ve acentalar için de geçerli olduğunu hükme bağlamaktadır.

Madde 9

Bağımlı Teşebbüsler

Kurumlar Vergisi Kanunumuzun 15, 16 ve 17 nci maddelerinde düzenlenen örtülü kazanç ve örtülü sermaye ile ilgili olan bu maddede, birbiriyle bağımlı olan teşebbüslerin, bağımsız teşebbüslere kıyasla farklı ticarî ilişkilere ve farklı fiyatlandırmalara yönelmeleri halinde, Âkit Devletlerin ne tür tedbirler alabileceği hükme bağlanmaktadır.

1 inci fıkra, birbirine bağımlı teşebbüslerin gerekli itina göstermeyip, bağımsız teşebbüsler arasında geçerli olacak fiyatlardan sapma göstermeleri halinde vergi ziyana uğrayan Âkit Devlete ek vergi alma hakkını vermektedir. Bu ek vergileme sonunda, diğer Devletin kendi mükellefi bağımlı teşebbüste yapacağı matrah ve vergi indirimleri ise 2 nci fıkrada düzenlenmiştir,

Madde 10
Temettüler

1 inci fıkra, temettülerin vergilendirilmesindeki genel ilke ile ilgilidir. Bir Âkit Devlet şirketi tarafından diğer Âkit Devlet mukimi bir kişiye ödenen temettülerin, bu diğer Âkit Devlette vergilendirileceği esas ilkedir.

2 nci fıkra temettülerin, temettüyü ödeyen şirketin mukimi olduğu, yani temettülerin doğduğu Devlette de vergilendirilebileceğini öngörmektedir. Kaynak Devlette diğer Devlet mükimlerine uygulanabilecek temettü vergi tevkifatı, % 25'i aşan iştiraklerde % 15, diğer bütün durumlarda % 20 olarak tespit edilmiştir.

3 üncü fıkra, temettü teriminin tanımı ile ilgilidir.

4 üncü fıkrada, işyerlerinin 7 nci madde (ticarî kazanç) çerçevesinde vergilendirildikten sonra, kalan kazanç üzerinden bu maddenin 2 nci fıkrasına göre de vergilendirilebilecekleri öngörülmektedir. Ancak bu şekilde alınan vergi % 15'i aşmayacaktır. Böylece Gelir Vergisi Kanunumuzun 94/7 nci maddesi hükümleriyle Anlaşma hükümleri arasında uyum sağlanmış olmaktadır.

5 inci fıkra, temettü lehdarının temettü dağıtan şirketin mukimi olduğu Âkit Devlette bir işyerine sahip olması ve elde ettiği temettülerle işyeri arasında bir bağlantı olması halinde, bu madde çerçevesinde vergilendirilmeyeceğine ilişkindir. Bunun yanı sıra Birleşik Krallık açısından serbest meslek ifasına ilişkin işyerleri için de aynı kural uygulanacaktır. Bu gibi hallerde, ticarî kazançla ilişkin olan 7 nci madde veya serbest meslek kazancına ilişkin olan 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

6 ncı fıkra, bir Âkit Devletin kendisinden kazanç elde eden ve diğer Âkit Devletin mukimi olan bir şirketin dağıttığı temettüler üzerinden veya dağıtmadığı kazançlardan herhangi bir vergi almayacağına amirdir. Böylece kaynak Devletin vergileme yetkisi kurum kazancına uygulanmakta; fakat bu kurumdan kâr payı elde eden kişilere doğru bir genişlemeye müsaade edilmemektedir.

Madde 11. Faiz,

1 inci fıkra, faizlerin vergilendirilmesinde genel ilkeyi öngörmektedir. Faizi, lehdarın mukimi olduğu Âkit Devlet vergilendirme hakkına sahiptir.

Faizlerin doğduğu Devlete % 15 vergi tevkifatı hakkı tanıyan hüküm 2 nci fıkrada yer almaktadır.

3 üncü fıkra, Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Hükümetlerine veya bunların mahallî idarelerine veya bu hükümet veya mahallî idarelere bağlı ajanslara ödenen faizlerin karşılıklı olarak vergiden muaf tutulmasına ilişkindir. Ayrıca Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına, Birleşik Krallık tarafından ödenen faizler vergiden muaf tutulmuştur.

4 üncü fıkrada faiz teriminin kapsamı belirtilmektedir.

5 inci fıkra, bir işyeri vasıtasıyla elde edilen faizlerin bu maddede yer alan tavizli vergi oranına göre değil, ticarî kazanç hükümlerine göre vergilendirileceği ile ilgilidir. Bunun yanı sıra Birleşik Krallık açısından, serbest mesleğin ifasına mahsus bir işyerinden elde edilen faizlerde de aynı kural uygulanacaktır.

6 ncı fıkra, faiz gelirlerinin ne zaman bir Âkit Devlette elde edilmiş sayılacağını hükme bağlamaktadır. Buna göre, ödeyicinin Devlet, politik alt bölüm, mahallî idare, mukim veya bu Devlette bulunan bir işyeri veya sabit yer olması halinde, söz konusu faizin bu Âkit Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

7 nci fıkra, faiz miktarının belirlenmesinde muvazaa durumunu açıklığa kavuşturmaktadır. Fıkra hükmüne göre, muvazaa yapabilecek kişiler, aralarında özel ilişki bulunan faiz ödeyici ile faiz lehdarı ve her ikisiyle başka bir kişi olarak belirtilmektedir. Muvazaa durumu ise, özel ilişkinin olmadığı hallerde, kişiler arasında kararlaştırılan faiz miktarını aşan bir faizin ödenmesi olarak ortaya konmuştur. Bu halde fazla kısım, bu maddede tanımlanan ve indirimli vergiye tabi bir faiz sayılmayacak ve Anlaşmanın diğer hükümleri dikkate alınarak Âkit Devletlerin iç mevzuatına göre vergilendirilecektir.

8 inci fıkrada Birleşik Krallık örtülü sermaye hükümlerinin bu Anlaşma bakımından kısıtlı uygulanacağına değinilmektir. Buna göre, örneğin bir Birleşik Krallık teşebbüsünün oy verme hakkını haiz hisselerinin % 50'sinden daha azı Türkiye'de mukim kişilere ait olduğunda, bu şirket tarafından söz konusu Türkiye'de mukim kişilere ödenen faiz, hiçbir zaman örtülü sermaye mevzuatına tabi tutulmayacak ve temettü addolunmayacaktır.

9 uncu fıkra 8 inci fıkra hükümlerinin, Türkiye'de mukim olan bir şirket tarafından ödenen faizler için uygulanmayacağını öngörmektedir.

Madde 12. Gayrimaddî hak bedelleri,

1 inci fıkra, vergilemede genel ilkeyi öngörmektedir; vergileme hakkı ödeme yapılan kişinin mukim olduğu Devlete tanınmaktadır.

2 nci fıkra hükmü, bedellerin hasıl olduğu Devlete de belli bir oranda vergi tevkifatı hakkı tanımaktadır. Bu oran Birleşik Krallık ile yapılan Anlaşmada yüzde 10 olarak tespit edilmiştir.

3 üncü fıkra, gayrimaddî hak bedellerinin tanımı ile ilgilidir. Gayrimaddî hakların satışından elde edilen hasılda tanım içine alınmıştır.

4 üncü fıkrada, bir işyeri vasıtasıyla elde edilen gayrimaddî hak bedellerinin tavizli vergi oranına göre değil, ticarî kazanç hükümlerine göre vergilendirileceği öngörülmüştür. Bunun yanısıra Birleşik Krallık açısından serbest mesleğin ifasına mahsus bir işyerinden elde edilen gayrimaddî hak bedellerinde de aynı kural uygulanacaktır.

5 inci ve 6 ncı fıkralar, faizde olduğu gibi, gayrimaddî hak bedellerinin nerede elde edilmiş sayılacağı ve muvazaalı durumlarda nasıl vergilendirileceği ile ilgili özel hükümler öngörmektedir.

Madde 13. Sermaye değer artış kazançları,

6 ncı maddede tanımlanan gayrimenkul varlıkların elden çıkartılmasından doğan kazançların vergilendirilme hakkını, bu malların bulunduğu Âkit Devlete tanıyan hüküm 1 inci fıkrada öngörülmüştür.

Bir işyerinin aktifine dahil menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançların vergileme hakkının, bu işyerinin bulunduğu Âkit Devlete tanıdığı ikinci fıkrada hükme bağlanmıştır.

3 üncü fıkra, bir Âkit Devlet mukimince uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak ve kara nakil vasıtaları ile bunların işletilmesine tahsis edilen menkul malların satışından elde edilen kazançların, yalnızca bu Âkit Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

4 üncü fıkra, 1 inci 2 nci ve 3 üncü fıkralarda değinilenlerin dışında kalan varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazancın yalnızca, elden çıkarmanın mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilebileceğini öngörmektedir. Bununla beraber, söz konusu menkul kıymetlerin iktisap tarihinden itibaren 1 yıl içinde elden çıkartılmasından doğan değer artış kazançları, gelirin elde edildiği kaynak Devlette vergilendirilecektir.

Madde 14. Serbest meslek faaliyetleri,

Gelir Vergisi Kanunumuzun yanısıra Kurumlar Vergisi Kanunumuzun da dar mükelleflerin serbest meslek kazançlarını vergi tevkifatına tabi tutması dolayısıyla 14 üncü madde, kurumları kapsam dışı bırakmayan bir yapıda tutulmuştur.

Maddenin 1 inci fıkrasında gerçek kişilerin elde edeceği serbest meslek kazançlarının kazancı elde edenin mukim olduğu Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmıştır. Bununla beraber, bu kişinin diğer Devlette bulunan sabit bir yerden veya bu diğer Devlette 183 günü aşan faaliyet icrasından elde ettiği kazancın kaynak Devlette de vergilendirilebileceği hükmüne yer verilmiştir.

2 nci fıkrada, teşebbüslerin elde edecekleri serbest meslek kazançları için düzenleme yapılmış ve bir Âkit Devletin bir teşebbüsü tarafından serbest meslek kazancı elde edilmesi halinde, teşebbüsün yalnızca bu Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmıştır. Bununla beraber, söz konusu teşebbüslerin, kaynak Devlette bulunan bir işyerinden ve kaynak Devlette 183 günü aşan faaliyet icrasından elde ettikleri kazançların kaynak Devlette de vergilendirilebileceği hükme bağlanmıştır. Her iki durumda da bu teşebbüs, söz konusu gelir dolayısıyla bu diğer Devlette bu Anlaşmanın 7 nci maddesi hükümlerine göre vergilendirmeyi, yani söz konusu gelir bu diğer Devlette bulunan işyerine atıf edilebilmiş gibi vergilendirmeyi tercih edebilecek ve bu tercih diğer Devletin söz konusu gelir üzerinden tevkifat, suretiyle vergi alma hakkını etkilemeyecektir.

3 üncü fıkrada, meslekî faaliyetleri teriminin tanımı yapılmıştır.

Madde 15. — Bağımlı faaliyetler :

1 inci fıkra genel kuralı belirtmektedir. Fıkraya göre, diğer Devlette hizmetin ifa edilmemesi şartıyla elde edilen ücretler mukim Devlette vergilendirilecektir. Hizmetin diğer Devlette ifa edilmesi halinde, vergileme yetkisi kaynak Devlete geçecektir. Ancak söz konusu genel kural, bu Anlaşmanın 16, 18, 19 ve 21 inci maddelerinde öngörülen hükümleri herhangi bir şekilde etkilemeyecektir. Böylece, şirket yönetim kurulu üyeleri, emekliler, kamu görevlileri ve öğretmenler 15 inci maddeye göre değil, fakat kendileriyle ilgili maddelere göre vergilendirileceklerdir.

2 nci fıkra, 1 inci fıkrada öngörülen genel kuralın istisnasını oluşturmakta ve hizmet erbabının diğer Devlette hizmet ifa etmesi halinde de, şartlar yerine getirilirse, yalnızca mukim Devlette vergilendirileceğini hükme bağlamaktadır. Bunun için diğer Devlette 183 günden daha kısa süre kalınması; ücretin bu diğer Devlette ikamet etmeyen bir işverence ödenmesi ve aynı zamanda ücretin, söz konusu dar mükellef iş-

verenin bu diğ er Devlette sahip olduğ u bu iş yerinden veya sabit yerden ö denmemesi zorunludur.

3 üncü fı k ra, uluslararası trafikte iş letilen bir gemi, uç ak veya kara nakil vası tasında ç alış an personelin bu sı fatları dolayısıyla elde ettikleri gelirlerinin, teş ebbüsün mukim olduğ u Â kit Devlette vergilendirileceğ ini ö ngö rmektedir.

Madde 16. — Müdürlere yapılan ö demeler

Maddeye göre, bir Â kit Devlet mukiminin diğ er Â kit Devlette mukim bir ş irketin yönetim kurulu ü yesi olması sı fatıyla eline ge ç en ücret ve diğ er benzeri ö demeler ş irketin mukim bulunduğ u Â kit Devlette vergilendirilecektir.

Madde 17. — Artist ve sporcular

1 inci fı k ra, sanatçı ve sporcuların iş tı gal konularıyla ilgili şah sı faaliyetlerden dolayı elde ettikleri gelirlerin, bu faaliyetleri icra ettikleri Devlette vergilendirilebileceğ ini hük me bağ lamaktadır. Bu çer ç evede, serbest meslek faaliyetlerini ve bağı mlı faaliyetleri (ü cretler) düzenleyen 14 ve 15 inci maddelerin hükü mleri, sanatçı ve sporcular açısından ge ç erli kabul edilmeyecek, vergileme yalnız ca 17 nci madde kapsamında yürü tülecektir.

2 nci fı k ra, sanatçı ve sporcuların iş tı gal konularıyla ilgili faaliyetlerinden doğ an gelirlerin kendilerine değ il, fakat bir baş ka ger ç ek veya tü zelkiş iye yönelmesi halinde, vergilemenin faaliyetin icra edildiğ i Devlette yürü tüleceğ ini belirlemektedir. Bö yle bir durumda, bu Anlaş manın ticarî kazançları, serbest meslek kazançlarını ve ücretleri düzenleyen 7, 14 ve 15 inci madde hükü mleri dikkate alınmayacaktır.

3 üncü fı k ra, kültürel münasebetler çer ç evesinde Devletlerden birinin resmî kaynaklarının desteğ i ile bir diğ erinde yürü tülen artistik ve sportif faaliyetlerin diğ er Devlette vergilendirilmeyeceğ ini hük me bağ lamaktadır. Türkiye'de faaliyet gösteren kamu menfaatine yararlı derneklerin desteğ i ile yürü tülen faaliyetler de bu çer ç evededir.

Madde 18. — Emekli maaş ları

1 inci fı k ra, ge ç miş hizmetler karş ılığ ında ö denen emekli maaş ları ile sağ lanan diğ er benzeri menfaatlerin ve 2 nci fı krada tanı mlanan düzenli ö demelerin, bunları elde edenin mukim olduğ u Devlette vergilendirileceğ i hük münü ö ngö rmektedir. Ancak kamu görevleri karş ılığ ında ö denen emekli maaş ları bu kapsamın dış ındadır.

2 nci fı krada, düzenli ö deme teriminin tanı mı yapılmıştır.

Madde 19. — Kamu görevleri

1 inci fı k ra, kamu görevi karş ılığ ı yapılan ö demelerin yalnız ca ö demeyi yapan Devlette vergilendirileceğ ini ö ngö rmektedir.

Bununla beraber, söz konusu ger ç ek kiş inin diğ er Â kit Devletin vatandaşı ve mukimi olması halinde söz konusu ücret, ücreti ö deyen devlet değ il fakat yalnız diğ er Â kit Devlet tarafından vergilendirilecektir.

2 nci fı k ra, kamu görevi karş ılığ ında bağ lanan emekli maaş larının yalnız ca ö demeyi yapan Devlette vergilendirileceğ ini ö ngö rmektedir.

Bununla beraber, söz konusu ger ç ek kiş inin diğ er Â kit Devletin vatandaşı ve mukimi olması halinde, söz konusu emekli maaşı, emekli maaş ını ö deyen Devlet değ il, fakat yalnız diğ er Â kit Devlet tarafından vergilendirilebilecektir.

Madde 20. — Öğrenciler, meslekî eğitim görenler ve stajyerler

Madde öğrencilerin, meslekî eğitim gören kişilerin ve stajyerlerin öğrenim veya meslekî eğitimde buldukları Devlette yararlanacakları vergi istisnasının sınırlarını hükme bağlamaktadır. Buna göre, öğrenci, meslekî eğitim gören kişi ve stajyerler, yurt dışından geçim, öğrenim veya meslekî eğitim masraflarını karşılamak üzere paralar ile kamu, hayır, bilim, edebiyat veya öğrenim kurumları tarafından verilen her nevi burslar, ödüller ve yardımlar dolayısıyla vergiye tabi tutulmayacaklardır.

Madde 21. — Öğretmenler

1 inci fıkra öğretmenlerin iki yıl süreyle, yurt dışından elde ettikleri paralar dolayısıyla, öğretim ve araştırma yapmak amacıyla buldukları Devlette vergiye tabi tutulmayacağını hükme bağlamaktadır.

2 nci fıkra, bu madde hükmünün araştırma gelirleri yönünden, gerçek kişinin üstlendiği araştırmanın kamu menfaatine yönelik olması halinde uygulanacağını; buna karşın araştırmanın diğer özel kişi yada kişilerin menfaatine yürütülmesi halinde uygulanmayacağını öngörmektedir.

Madde 22. — Diğer gelirler

Madde, bir Âkit Devlet mukiminin bu Anlaşmanın bundan önceki maddelerinde kavranmayan gelir unsurlarının, tereke kaynaklı gelir olmamak kaydıyla yalnızca bu Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

Madde 23. — Çifte vergilendirmenin önlenmesi

1 inci fıkra Birleşik Krallık mukimi kişilerin çifte vergilendirmeden nasıl kurtulacağını düzenlemektedir. Fıkranın (a) bendine göre, Birleşik Krallıkta mukim bir kişinin Türkiye'de ticarî kazanç, gelir veya sermaye değer artış kazançları üzerinden doğrudan doğruya veya tevkifat suretiyle ödediği Türk vergisi, Birleşik Krallıkta ödenecek vergilerden mahsup edilecektir.

Aynı fıkranın (b) bendi temettüler için mahsup kapsamını genişletmektedir. Buna göre, oy gücünün yüzde 10'undan daha fazlası kontrol edildiğinde, temettü üzerinden ödenen verginin yanısıra, temettü dağıtan Türk şirketinin kazancı üzerinden ödediği vergiler de Birleşik Krallıkta ödenecek vergilerden mahsup edilebilecektir.

2 nci fıkra, «ödenen Türk vergisi» teriminden ne anlaşılması gerektiğini öngörmektedir. Böylece yatırım indirimi dolayısıyla ödenmeyen Türk gelir ve kurumlar vergisinin, Birleşik Krallık vergisinden mahsup aşamasında, ödenmiş gibi dikkate alınacağı hükme bağlanmıştır.

3 üncü fıkra, Türkiye'de mukim kişilerin çifte vergilendirmeden nasıl kurtulacağını düzenlemektedir. Buna göre, Türkiye'de mukim bir kişinin Birleşik Krallıkta, gelir üzerinden ödediği Birleşik Krallık vergisi, Türkiye'de ödeyeceği vergiden mahsup edilecektir.

4 üncü fıkra bu Birleşik Krallık mevzuatının yarattığı hukukî sıkışıklığı önlemek için düzenlenmiştir. Birleşik Krallık mevzuatı, yalnızca diğer Devlette elde edilen gelir, ticarî kazanç ve sermaye değer artış kazançları üzerinden, bu diğer Devlette ödenen vergilerin mahsubuna müsaade ettiğiinden, bu fıkra hükümleri sonucunda, bu

Anlaşmaya göre Türkiye'de vergilendirilebilen gelir, ticarî kazanç ve sermaye değer artış kazançlarının Türkiye'den elde edildiği kabul olunacaktır.

Madde 24. — Ayırım yapılmaması

1 inci fıkrada vatandaşların, 2 nci fıkrada Anlaşmanın 10 uncu maddesinin 4 üncü fıkra hükümleri saklı kalmak üzere teşebbüslerin, sahip olduğu işyerlerinin 3 üncü fıkrada ortak teşebbüslerin, faaliyette buldukları Âkit Devlette bu Devletin vatandaşlarına ve teşebbüslerine kıyasla daha değişik veya daha ağır bir vergilemeye veya buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulamayacakları hükme bağlanmaktadır.

4 üncü fıkrada, Anlaşmanın 9 uncu maddesi, 11 inci maddesinin 7 nci fıkrası veya 12 nci maddesinin 6 ncı fıkrası hükümlerinin uygulanacağı haller hariç olmak ve 11 inci maddesinin 8 inci fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, teşebbüslerin dar mükelleflere ödedikleri faiz, gayrimaddî hak bedeli şeklindeki ödemelerin, tam mükelleflere ödenmiş gibi gider kaydedilebileceği belirtilmektedir.

5 inci fıkra, Âkit Devletlerin kendi mukimlerine şahsî ve ailevî durumları dolaşısıyla uyguladıkları şahsî indirimleri, vergi ve matrah indirimlerini, diğer Devletin mukimlerine uygulama mecburiyeti altında olmadıklarını hükme bağlamaktadır.

Madde 25. — Karşılıklı anlaşma usulü

Maddenin ilk iki fıkrasında, Âkit Devletlerden birinin bir mukiminin taraf Devletlerden herhangi birinde, bu Anlaşma hükümlerine uygun düşmeyen bir vergilendirmeyle karşılaşması halinde, sorunun nasıl çözümleneceği hükme bağlanmaktadır.

1 inci fıkraya göre, bu kişi durumunu, Âkit Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen müracaat usulleriyle bağlı kalmaksızın, mukimi olduğu Âkit Devletin yetkili makamına arz edebilecektir. 2 nci fıkraya göre, bu makam sorunu kendi çözemezse, diğer Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşmaya varmak için gayret gösterecektir.

Maddenin 3 üncü fıkrasında, yetkili makamların bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulanmasından doğan sorunların çözümü için karşılıklı anlaşma usulünü kullanabilecekleri hükme bağlanmıştır.

4 üncü fıkra, karşılıklı anlaşmaya varabilmek için yetkili makamların doğrudan haberleşebileceklerini öngörmektedir.

Madde 26. — Bilgi değişimi

Bu Anlaşmanın tam manasıyla uygulanabilmesi ve vergi kaçığına engel olunabilmesi için iki Âkit Devletin vergi idareleri arasında gerekli hallerde yakın işbirliğine ihtiyaç vardır. Maddede Âkit Devletlerin hangi hallerde bilgi değişiminde bulunacakları, elde edilen bilgilerin kimlere verilebileceği, bilgi değişiminin sınırları ele alınmıştır.

Madde 27. — Diploması ve konsolosluk memurları

Madde, 1 inci fıkrasında diploması ve konsolosluk memurlarının Devletler hukukunun genel kurallarına ve özel anlaşma hükümlerine göre yararlandıkları vergi ayrıcalıklarının bu Anlaşma hükümlerinden etkilenmeyeceğini belirtmektedir.

2 nci fıkra, Birleşik Krallık mevzuatından doğan bir karışıklığı düzenlemek amacıyla getirilmiştir. Birleşik Krallıkta 183 günden fazla ikamet eden kişi, diplomat olsa dahi, mukim addedilmektedir. Oysa bu statü Anlaşmanın kurduğu düzene aykırı düşmektedir; Türkiye Cumhuriyetinin bir diplomatı her zaman için Türkiye'nin mukimi addedilmek durumundadır. Fıkra hükmüne göre, Devletlerden birinin bir diplomatı, Diğer Devletten, kaynaklardan gelir elde ettiği ve vergilendirildiği için, bu diğer Devletin mukimi addedilmeyecektir.

Madde 28. — Yürürlüğe girme

Anlaşma her iki hükümetin kendi Devletlerinde gerekli işlemlerin yerine getirildiğini yazıyla birbirlerine bildirmelerinden sonra yürürlüğe girecektir. Bu Anlaşma Türkiye'de, yürürlüğe girdiği tarihi izleyen takvim yılının 1 Ocak günü veya daha sonra başlayan her malî yılda vergiler için uygulanacaktır. Birleşik Krallıkta ise uygulama, vergiler itibariyle farklı zamanlarda başlayacaktır.

Madde 29. — Yürürlükten kalkma

Madde, Anlaşmanın feshedilinceye kadar yürürlükte kalacağını belirtmekte, fesih usulünü açıklamakta ve fesih halinin her iki Âkit Devlette hangi vergilendirme veya tahakkuk dönemleri için hüküm ifade edeceğini belirlemektedir.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Gelir ve Sermaye Değer Artış Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 19 Şubat 1986 tarihinde Londra'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Gelir ve Sermaye Değer Artış Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması» nın onaylanması uygun bulunmuştur.

**DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Gelir ve Sermaye Değer Artış Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Gelir ve Sermaye Değer Artış Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Dışışleri Komisyonu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

28 . 7 . 1986

Başbakan V.

İ. Kaya Erdem

Devlet Bak. - Başbakan Yard.

İ. Kaya Erdem

Devlet Bakanı

A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı

A. Tenekeci

Devlet Bakanı

A. Karaevli

Millî Savunma Bakanı

Z. Yavuztürk

Dışişleri Bakanı

V. Halefoğlu

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı

M. Emiroğlu

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

M. Aydın

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı

H. H. Doğan

Sanayi ve Ticaret Bakanı

H. C. Aral

Devlet Bakanı

K. Oksay

Devlet Bakanı

M. V. Dinçerler

Devlet Bakanı

M. T. Titiz

Adalet Bakanı

M. N. Eldem

İçişleri Bakanı

Y. Akbulut

Maliye ve Gümrük Bakanı

A. K. Alptemoçin

Bayındırlık ve İskân Bakanı

İ. S. Giray

Ulaştırma Bakanı V.

A. K. Alptemoçin

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

M. Kalemlî

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

S. N. Türel

Kültür ve Turizm Bakanı

M. M. Taşcıoğlu

(Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

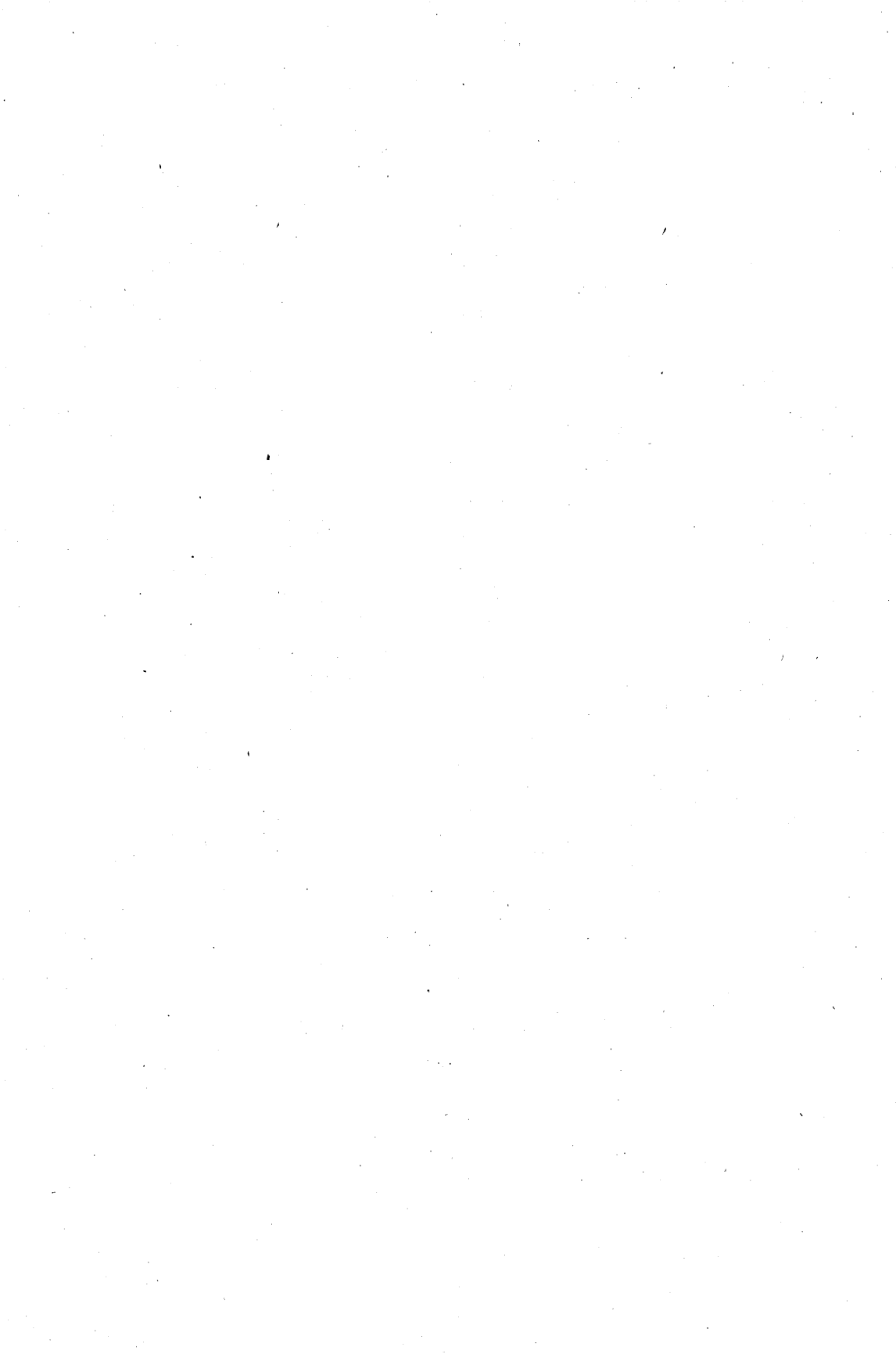
MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2. — Dışışleri Komisyonu metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Dışışleri Komisyonu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BÜYÜK BRİTANYA VE KUZAY İRLANDA
BİRLEŞİK KRALLIĞI ARASINDA GELİR VE SERMAYE DEĞER ARTIŞ KA-
ZANÇLARI ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRME-
Yİ ÖNLEME VE VERGİ KAÇAKÇILIĞINA ENGEL OLMA ANLAŞMASI**

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
VE**

BÜYÜK BRİTANYA VE KUZAY İRLANDA BİRLEŞİK KRALLIĞI

Gelir ve sermaye değer artış kazançları üzerinden alınan vergilerde çifte vergilen-
dirmeyi önleyen bir Anlaşma yapmak isteğiyle

AŞAĞIDAKİ ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR :

MADDE 1

Kişilere İlişkin Kapsam

Bu Anlaşma Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uy-
gulanacaktır.

MADDE 2

Kavranan Vergiler

1. Bu Anlaşma, hangisinde, ne şekilde alındığına bakılmaksızın, her bir Akit
Devlette gelir ve sermaye değer artış kazançları üzerinden alınan vergilere uygulan-
acaktır.

2. Menkul veya gayrimenkul varlıkların devrinden doğan kazançlara uygulanan
vergiler ile sermaye değer artışlarına uygulanan vergiler dahil olmak üzere, toplam
gelir, toplam sermaye değer artış kazançları veya gelirin ya da sermaye değer artış ka-
zançlarının unsurları üzerinden alınan tüm vergiler, gelirden ve sermaye değer artış
kazançlarından alınan vergiler olarak kabul edilecektir.

3. Bu Anlaşmanın konusunu oluşturan ve şu anda geçerli olan vergiler :

a) Türkiye Cumhuriyetinde :

(i) Gelir Vergisi ve

(ii) Kurumlar Vergisi

(Bundan böyle «Birleşik Krası» olarak bahsedilecektir.),

b) Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığında :

(i) Gelir Vergisi;

(ii) Kurumlar Vergisi ve

(iii) Sermaye Değer Artış kazançları vergisidir.

(Bundan böyle «Birleşik Krallık Vergisi» olarak bahsedilecektir.)

4. Bu Anlaşma aynı zamanda, Anlaşmanın imza tarihinden sonra Akit Devlet-
lerden herhangi biri tarafından mevcut vergilere ilave olarak veya onların yerine
alınan ve mevcut vergilerle aynı nitelikde olan veya onlara önemli ölçüde benzeyen

vergilere de uygulanacaktır. Âkit Devletlerin yetkili makamları, vergi mevzuatlarında yapılan değişiklikleri birbirlerine bildireceklerdir.

MADDE 3

Genel Tanımlar

1. Bu Anlaşmanın amaçları yönünden, metin aksini öngörmedikçe :

(a) «Türkiye» terimi, Türkiye Cumhuriyeti'nin egemenlik alanını ve Türkiye kanunlarının yürürlükte olduğu her türlü sahayı, bunun yanısıra Türkiye'nin üzerinde uluslararası hukuk uyarınca doğal zenginliklerini arama ve işletme hakkına sahip olduğu kıta sahanlığını ifade eder;

(b) «Birleşik Krallık» terimi, uluslararası hukuka uygunluk gösteren ve kıta sahanlığına ilişkin olan Birleşik Krallık mevzuatı çerçevesinde, Birleşik Krallığın, deniz yatağında, toprak altında ve bunların doğal zenginliklerinde haklarını icra edebileceği saha olarak tescil edilmiş olan veya bundan sonra tescil edilebilecek olan ve Birleşik Krallık kara suları dışında kalan her türlü saha dahil olmak üzere, Büyük Britanya'yı ve Kuzey İrlanda'yı ifade eder;

(c) Vatandaş terimi :

(i) Türkiye yönünden, Türk Vatandaşlığını «Türk Vatandaşlık Kanunu» gereğince elde eden bütün gerçek kişileri ve Türkiye'de yürürlükte olan mevzuat gereğince statü kazanan bütün hükmi şahısları, ortakları ve dernekleri;

(ii) Birleşik Krallık yönünden, bütün Britanya vatandaşlarını veya Birleşik Krallık'ta yerleşme hakkına sahip olan ve diğer herhangi bir Commonwealth ülkesinin veya egemenlik sahasının vatandaşlığına geçmemiş olan bütün Britanyalı kişileri ve Birleşik Krallık'ta yürürlükte olan mevzuat gereğince statü kazanan bütün hükmi şahısları, ortaklıkları, dernekleri ve diğer kuruluşları ifade eder;

(d) «Bir Âkit Devlet» ve «diğer Âkit Devlet» terimleri metnin gereğine göre, Türkiye veya Birleşik Krallık anlamına gelir;

(e) «Vergi» terimi, bu Anlaşmanın 2 nci Maddesinde kavranan her türlü vergi anlamına gelir;

(f) «Kişi» terimi gerçek kişileri, şirketleri ve kişilerin oluşturduğu diğer kuruluşları kapsama alır;

(g) «Şirket» terimi, herhangi bir kurum veya vergileme yönünden kurum olarak muamele gören herhangi bir kuruluş anlamına gelir;

(h) «Kanunî merkez» terimi, Türkiye yönünden Türk Ticaret Kanununa göre tescil edilen hukukî ana merkez anlamına gelir;

(i) «Bir Âkit Devletin teşebbüsü» ve «diğer Âkit Devletin teşebbüsü» terimleri sırasıyla, bir Âkit Devletin mukimi tarafından işletilen teşebbüs ve diğer Âkit Devlet mukimi tarafından işletilen teşebbüs anlamına gelir;

(j) «Uluslararası trafik» terimi, bir Âkit Devletin teşebbüsü tarafından gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletilerek yapılan taşımacılığı ifade eder. Şu kadar ki, yalnızca diğer Âkit Devletin sınırları içinde gerçekleştirilen gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliği bu kapsama dahil değildir;

(k) «Politik alt bölüm» terimi, Birleşik Krallık yönünden Kuzey İrlanda'yı kapsamına alır;

(l) «Yetkili makam» terimi, Türkiye yönünden Maliye ve Gümrük Bakanı'nı veya onun yetkili temsilcisini ve Birleşik Krallık yönünden, İç Gelirler Komisyon üyelerini veya onların yetkili temsilcisini ifade eder.

2. Bir Âkit Devletin bu Anlaşmayı uygulaması bakımından, metin aksini öngörmedikçe, Anlaşmada tanımlanmamış her terim, bu Anlaşmaya konu teşkil eden vergilerin yer aldığı Âkit Devletin mevzuatında öngörülen anlamı taşır.

MADDE 4

İkamet

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından, «bir Âkit Devletin mukimi» terimi, o Devletin mevzuatı gereğince ikametgâh, ev, kanunî merkez, iş merkezi veya benzer yapıda diğer herhangi bir kriter nedeniyle vergi mükellefiyeti altına giren kişi anlamına gelir.

2. Bu Maddenin 1 inci fıkra hükümleri dolayısıyla bir gerçek kişi her iki Âkit Devlette de mukim olduğunda, bu kişinin statüsü aşağıdaki kurallara göre belirlenecektir.

a) Bu kişi, daimî olarak kalabileceği bir meskenin bulunduğu Âkit Devletin mukimi kabul edilecektir. Eğer bu kişinin her iki Âkit Devlette de daimî olarak kalabileceği bir meskeni varsa, bu kişi kişisel ve ekonomik ilişkilerinin daha yakın olduğu Âkit Devletin mukimi kabul edilecektir (hayatî menfaatlerin merkezi);

b) Eğer kişinin hayatî menfaatlerinin merkezinin yer aldığı Âkit Devlet saptanmazsa veya kişinin her iki Âkit Devlette de daimî olarak kalabileceği bir meskeni yoksa, bu kişi kalmayı adet edindiği evin bulunduğu Âkit Devletin mukimi kabul edilecektir;

c) Eğer kişinin her iki Âkit Devlette de kalmayı âdet edindiği bir ev varsa veya her iki Devlette de böyle bir ev sözkonusu değilse, bu kişi vatandaşı bulunduğu Âkit Devletin mukimi kabul edilecektir;

d) Eğer kişi her iki Âkit Devletin de vatandaşıysa veya aksine her iki Âkit Devletin de vatandaşı değilse, Âkit Devletlerin yetkili makamları sorunu anlaşmayla çözeceklerdir.

3. Bu Maddenin 1 inci fıkra hükümleri dolayısıyla gerçek kişi dışındaki bir kişi her iki Âkit Devletin de mukimi olduğunda, bu kişi fiili iş merkezinin bulunduğu Âkit Devletin mukimi kabul edilecektir. Bununla beraber, bu kişi Âkit Devletlerin birinde fiili iş merkezine diğerinde kanunî merkeze sahip olduğundan, şirketin bu Anlaşmanın amaçları bakımından hangi Âkit Devlette mukim olduğu hususunu, Âkit Devletlerin yetkili makamları karşılıklı anlaşmayla tespit edeceklerdir.

MADDE 5

İşyeri

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından «işyeri» terimi, bir teşebbüsün işinin tamamen veya kısmen yürütüldüğü işe ilişkin sabit bir yer anlamına gelir.

2. «İşyeri» terimi özellikle şunları kapsamına alır :

(a) Yönetim yeri;

(b) Şube;

(c) Büro;

(d) Fabrika;

(e) Atölye;

(f) Maden ocağı, petrol veya doğal gaz kuyusu, taşocağı veya doğal zenginliklerin elde edilmesine yarayan diğer yerler;

(g) Doğal zenginliklerin aranması veya bunlardan faydalanılması amacıyla kullanılan tesis veya yapı;

3. Bir inşaat şantiyesi ile yapım, montaj veya kurma projesi yalnızca, altı ayı aşan bir süre devam ettiğinde bir işyeri oluşturur.

4. Bu Maddenin daha önceki hükümlerine bakılmaksızın «işyeri» teriminin aşağıdaki hususları kapsamadığı kabul edilecektir :

a) Teşebbüs olanaklarının yalnızca malların veya ticarî eşyanın depolanması, teşhiri veya teslimi amacıyla kullanılması;

b) Teşebbüse ait mal ve ticarî eşya stoklarının yalnızca depolama, teşhir veya teslim amacıyla elde tutulması;

c) Teşebbüse ait mal ve ticarî eşya stoklarının yalnızca bir başka teşebbüse işlettirilmesi amacıyla elde tutulması;

d) İşe ilişkin sabit bir yerin yalnızca teşebbüse mal veya ticarî eşya satın alma veya bilgi toplama amacıyla elde tutulması;

e) İşe ilişkin sabit bir yerin teşebbüs için yalnızca hazırlayıcı veya yardımcı karakter taşıyan diğer herhangi bir işin yapılması amacıyla elde tutulması;

f) İşe ilişkin sabit bir yerin yalnızca, bu fıkranın (a) ile (e) bentleri arasında bahsedilen faaliyetlerin bir veya birkaçını bir arada icra etmek için elde tutulması; ancak bu faaliyetlerin bir arada icra edilmesi sonucunda kendini gösteren toplu faaliyetin hazırlayıcı veya yardımcı karakterde olması şarttır.

5. Bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkraya hükümleriyle bağlı kalmaksızın, bir kişi 6 ncı fıkraya hükmünün uygulanacağı bağımsız nitelikteki acenta dışında bir Âkit Devlette diğer Âkit Devletin teşebbüsü namına hareket ederse, aşağıdaki şartlarla bu teşebbüs, ilk bahsedilen Devlette bu kişinin gerçekleştirdiği her türlü faaliyet dolayısıyla bir işyerine sahip kabul edilecektir :

a) Eğer bu kişi, işe ilişkin sabit bir yerden yürütülebilecek 4 üncü fıkrada belirtilen türden faaliyetlerle sınırlı olmamak üzere, o Devlette teşebbüs adına mukavele akdetme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini mutaden kullanırsa işyerinin varlığı kabul edilecektir. Ancak anılan fıkraya hükmü çerçevesinde işe ilişkin sabit bir yerden yürütülen faaliyetler, bu yeri bir işyeri haline getirmeyecektir veya

b) Eğer bu kişi, böyle bir yetkisi olmamasına rağmen, teŗebbs adına düzenli olarak sevk ettiği mallardan veya ticarî eŗyadan bu ilk bahsedilen Ākit Devlette mtaden teŗebbse ait mal veya ticarî eŗya stoku bulundurursa, iŗyerimin varlığı kabul edilecektir.

6. Bir teŗebbs bir Ākit Devlette iŗlerini yalnızca, kendi iŗlerine olağan Şekilde devam eden bir simsar, bir genel komisyon acentası veya bağımsız statüde diğer herhangi bir acenta vasıtasıyla yürüttüğü iŗin o Devlette bir iŗyerine sahip kabul olunmayacaktır.

7. Bir Ākit Devletin mukimi olan bir Şirket, diğer Ākit Devletin mukimi olan veya diğer Ākit Devlette ticarî faaliyette bulunan bir Şirketi kontrol eder, ya da onun tarafından kontrol edilirse (bir iŗyeri vasıtasıyla veya diğer bir Şekilde), bu Şirket diğer iŗin iŗyeri oluŗturmayacaktır.

MADDE 6

Gayrimenkul Varlıklardan Elde Edilen Gelir

1. Bir Ākit Devlet mukiminin diğer Ākit Devlette bulunan gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir (tarım ve ormancılıktan elde edilen gelir dahil), bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. «Gayrimenkul varlık» terimi, bahse konu varlığın yer aldığı Ākit Devletin mevzuatına göre tanımlanacaktır. Terim her halkrda gayrimenkul varlığa müteferri varlıkları, tarım ve ormancılıkta kullanılan araçları ve hayvanları, balık avlama mahallerini özel hukuk hükümlerinin uygulanacağı gayrimenkul mülkiyetine iliŗkin hakları, gayrimenkul intifa haklarını ve maden ocaklarının, kaynaklarını ve diğer doğal kaynakların iŗletme hakkından veya iŗletilmesinden doğan sabit, ya da deđiŗken demeler üstündeki hakları kapsayacaktır; gemiler, vapurlar ve uçaklar gayrimenkul varlık sayılmayacaktır. Bununla birlikte bu terim, bu Anlaŗmanın 12 nci maddesinin 3 üncü fıkrasında, geliri gayri maddi hak bedeli olarak tanımlanan hiŗbir varlık veya hakkı kapsamına almayacaktır.

3. Bu maddenin 1 nci fıkraya hükümleri, gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımından, kiralanmasından veya diğer herhangi bir Şekilde kullanımından elde edilen gelire uygulanacaktır.

4. Bu maddenin 1 inci ve 3 üncü fıkraya hükümleri aynı zamanda, bir teŗebbsn gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir ile serbest meslek faaliyetlerinin iŗrasında kullanılan gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelire de uygulanacaktır.

MADDE 7

Ticarî Kazançlar

1. Bir Ākit Devlet teŗebbsne ait kazanç, söz konusu teŗebbs diğer Ākit devlette yer alan bir iŗyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunmadıkça, yalnız ilk bahsedilen Devlette vergilendirilecektir. Eğer teŗebbs yukarıda bahsedilen Şekilde ticarî faaliyette bulunursa, kazanç bu diğer Devlette, iŗyerine doğrudan doğruya veya dolaylı olarak atfedilebilen miktarla sınırlı olmak üzere, vergilendirilebilir.

2. Bu maddenin 3 üncü fıkrâ hükümleri saklı kalmak üzere ,bir Âkit Devlet teşebbüsü diğêr Âkit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunduğunda, bu işyerine her iki Âkit Devlette de, eğer bu işyeri aynı veya benzer koşullar altında, aynı veya benzer faaliyetlerde bulunan tamamen ayrı ve bağımsız bir teşebbüs olsaydı ve işyerini oluşturduğu teşebbüsten tamamen bağımsız nitelik kazansaydı, ne kazanç elde edecek idiyse, böyle bir kazanç atfedilecektir.

3. İşyerinin kazancı belirlenirken, işyerinin bulunduğu Devlette veya başka herhangi bir yerde yapılan ve yönetim ve genel idare giderlerini de kapsamına alan, işyerinin amaçlarına uygun düşen giderlerin indirilmesine müsaade edilecektir. İşyeri tarafından teşebbüsün ana merkezine veya diğêr herhangi bir bürosuna ihtira beratlarının, patentlerin veya diğêr hakların kullanılması karşılığında gayri maddî hak bedeli, ücret veya diğêr benzeri ödemelerin yapılması; verilen hizmet veya yönetim karşılığında komisyon ödenmesi; bankacılık teşebbüsleri hariç olmak üzere, işyerine ödünç olarak verilen paralar karşılığında faiz ödenmesi halinde, söz konusu meblağların gider olarak indirilmesine (gerçekten yapılan giderlerin geri ödenmesi hariç) müsaade edilmeyecektir.

4. İşyeri tarafından teşebbüs adına yalnızca mal ve ticarî eşya alınması dolayısıyla doğan hiç bir kazanç, bu işyerine atfedilmeyecektir.

5. Kazanç, bu Anlaşmanın başka maddelerinde düzenlenen gelir unsurlarını da kapsamına aldığıında, o maddelerin hükümleri bu madde hükümlerinden etkilenmeyecektir.

MADDE 8

Uluslararası Taşımacılık

1. Bir Âkit Devlet teşebbüsünün uluslararası trafikte gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliğinden elde ettiği kazanç, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

2. Bu maddenin 1 inci fıkrâ hükümleri, aynı zamanda bir ortaklığa, bir bağılı işletmeye veya uluslararası işletilen bir acentaya iştirak dolayısıyla elde edilen kazançlara da uygulanacaktır.

MADDE 9

Bağımlı Teşebbüsler

1. a) Bir Âkit Devlet teşebbüsü doğrudan veya dolaylı olarak diğêr Âkit Devlet teşebbüsünün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığıında veya

b) Aynı kişiler doğrudan veya dolaylı olarak bir Âkit Devlet teşebbüsünün ve diğêr Âkit Devlet teşebbüsünün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığıında

Ve her iki halde de, iki teşebbüsün ticarî ve malî ilişkilerde oluşan veya empoze edilen koşullar, bağımsız teşebbüsler arasında oluşması gereken koşullardan farklılaştığıında, olması gereken; fakat bu koşullar dolayısıyla kendini göstermeyen kazanç, o teşebbüsün kazancına eklenip vergilendirilebilir.

2. Bir Âkit Devletin kendi teşebbüslerinden birinde kavradığı ve vergilediği kazanç, diğer Âkit Devlette vergilendirilen bu diğer Devlet teşebbüslerinden birinin de kazancını içerebilir. Aynı zamanda bu ilk bahsedilen Âkit Devletin kavradığı kazanç, bildirilen kazanç olmayıp, bağımsız teşebbüsler arasında oluşacak ilişkiler göz önünde tutularak, sonradan hesaplamalar sonucunda belirlenen kazanç olabilir. Böyle bir durum kendini gösterdiğinde, eğer diğer Âkit Devlet bu düzenlemenin hukuki olduğu kanaatine varırsa, söz konusu kazanç üzerinden alınan verginin miktarında gerekli düzeltmeleri yapmak durumundadır. Bu düzeltme yapılırken, bu Anlaşmanın diğer hükümleri göz önünde tutulacak ve gerektiğinde Âkit Devletlerin yetkili makamları birbirine danışacaktır.

MADDE 10

Temettüler

1. Bir Âkit Devletin mukimi olan bir şirket tarafından diğer Âkit Devlet mukimine ödenen temettüler, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber sözkonusu temettüler, ödemeyi yapan şirketin mukimi olduğu Devletçe de kendi mevzuatına göre vergilendirilebilir; ancak temettünün gerçek lehdarı diğer Âkit Devletin mukimi ise bu şekilde alınacak vergi aşağıdaki oranları aşamayacaktır :

a) Temettünün gerçek lehdarı, temettü ödeyen şirketteki oy gücünün en az % 25'ini doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kontrol eden bir şirket ise gayrisafi temettü tutarının % 15'i;

b) Tüm diğer durumlarda gayrisafi temettü tutarının % 20'si.

3. Bu maddede kullanılan «temettü» terimi, hisse senetlerinden, intifa senetlerinden veya intifa haklarından, kurucu hisse senetlerinden veya alacak niteliğinde olmayıp kazançla katılmayı sağlayan haklardan elde edilen gelirleri, bunun yanısıra dağıtım yapan şirketin mukimi olduğu Devletin mevzuatına göre, hisse senedi geliri addedilen diğer şirket haklarından elde edilen gelirleri ifade eder. Terim aynı zamanda, temettü ödeyen şirketin mukimi olduğu Âkit Devletin mevzuatına göre temettü ve şirket dağıtımını muamelesi gören diğer herhangi bir unsuru (bu Anlaşmanın 11 inci maddesi hükümlerine göre vergi indirimine tabi tutulan faizler hariç) kapsamına alır.

4. Bu Anlaşmanın diğer hükümlerine bakılmaksızın, bir Âkit Devlet mukim, bir şirket, diğer Âkit Devlette sahip olduğu bir işyeri vasıtasıyla kazanç elde ederse, sözkonusu kazançlar, diğer Âkit Devletin mevzuatına göre (diğer Âkit Devletin mukimi olan şirketlerin kazançları üzerinden alınan vergiye ilaveten) vergilendirilebilir; ancak bu durumda sözkonusu kazanç üzerinden alınacak verginin oranı yüzde 15'i geçmeyecektir.

5. Bir Âkit Devlet mukimi olan gerçek temettü lehdarı, temettüyü ödeyen şirketin mukim olarak bulunduğu diğer Âkit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunursa veya bir Türkiye mukimi, Birleşik Krallık'da bulunan bir sabit yeri kullanarak Birleşik Krallık'da serbest meslek faaliyetinde bulunursa ve sözkonusu temettü elde ediş olayı ile işyerinin ya da sabit yerin arasında etkin bir bağ bulun-

maktaysa, bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkrâ hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Bu durumda olayına göre, 7 nci veya 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

6. Bir Âkit Devlet mukimi olan bir şirket diğer Âkit Devletten kazanç elde ettiğinde, bu diğer Devlet, bu şirket tarafından ödenen temettümler üzerinden herhangi bir vergi alamaz. Bunun istisnasını, sözkonusu temettümlerin bu diğer Devletin mukimlerinden birine ödenmesi veya temettü elde edilmiş olayı ile bu diğer Devlette bulunan bir işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunması oluşturur. Aynı şekilde bu diğer Devlet, bu şirketin dağıtılmayan kazançları üzerinden de bir dağıtılmayan kazanç vergisi alamaz. Dağıtılan temettümlerin veya dağıtılmamış kazancın tamamen veya kısmen bu diğer Devlette elde edilen kazançdan oluşması durumu değiştirmez.

MADDE 11

Faiz

1. Bir Âkit Devlette doğan ve diğer Âkit Devlet mukimine ödenen faiz, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, bu faiz elde edildiği Âkit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak faizin gerçek lehdarı diğer Âkit Devletin mukimi ise, bu şekilde alınacak vergi faizin gayrisafi tutarının yüzde 15'ini aşmayacaktır.

3. Bu maddenin 2 nci fıkrâ hükümlerine bakılmaksızın :

(a) Bir Âkit Devlette doğan faiz, eğer diğer Âkit Devletin Hükümeti, bir mahalli idaresi veya bu Hükümetin ya da mahalli idarenin bir ajansı tarafından elde edilir ve üzerinden bunlar tarafından tasarrufda bulunulabilirse, sözkonusu faiz ilk bahsedilen Devlette vergiden istisna edilecektir;

(b) Birleşik Krallık'da doğan ve Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından elde edilip, üzerinde tasarruf edilebilen faiz, Birleşik Krallık'da vergiden istisna edilecektir.

4. Bu maddede kullanılan «faiz» terimi, ipotek garantisine bağlı olsun olmasın veya kazancı paylaşma hakkını tanımın tanımasın, devlet tahvillerinden, tahvillerden veya bonolardan ve her nevi alacakdan doğan gelir ile bu gelirin elde edildiği Devletin vergi mevzuatına göre ikrazat geliri sayılan diğer bütün gelirleri kapsar. Terim, bu Anlaşmanın 10 uncu maddesi hükümlerine göre dağıtım muamelesi gören hiç bir unsuru kapsamına almayacaktır.

5. Bir Âkit Devlet mukimi olan gerçek faiz lehdarı, faizin elde edildiği diğer Âkit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunursa veya bir Türkiye mukimi, Birleşik Krallık'da bulunan bir sabit yeri kullanarak Birleşik Krallık'da serbest meslek faaliyetinde bulunursa ve sözkonusu faizin ödendiği alacak ile bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunmaktaysa, bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkrâ hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Bu durumda olayına göre, 7 nci veya 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

6. Bir Âkit Devletin kendisi, politik alt bölümü, mahalli idaresi veya mukimi tarafından ödenen faizin, o Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. Bununla beraber, faiz ödeyen kişi mukim olsun ya da olmasın, bir Âkit Devlette faiz ödemeye neden olan borç - alacak ilişkisiyle bağlantılı bir işyerine veya sabit yere sahip oldu-

ğunda ve faiz bu işyerinden veya sabit yerden kaynaklandığında, sözkonusu faizin işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

7. Ödenen faizin miktarı, ödeyici ile gerçek lehdar arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında varolan özel ilişki nedeniyle, böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ve lehdar arasında kararlaştırılacak miktarı herhangi bir nedenle aştığında, bu madde hükümleri, en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Bu durumda ilave ödeme bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak, her bir Âkit Devletin mevzuatına göre vergilendirilecektir.

8. Âkit Devletlerden herhangi birinin mevzuatında yer alan ve bir hukim olmayan şirkette, bir mukim şirketçe ödenen faizin dağıtım veya temettü olarak kabulünü öngören hükümler uygulanmayacaktır. Bundan önceki cümle, Âkit Devletlerden herhangi birinin mukimi olan; ancak diğer Âkit Devlette mukim kişi veya kişilerce oy hakkına sahip hisselerinin yüzde 50'sinden fazlası, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kontrol edilen bir şirketçe ödenen faize uygulanmayacaktır.

9. Bu maddenin 8 inci fıkrası hükümleri, Türkiye'nin mukimi olan bir şirket tarafından ödenen faizler hakkında uygulanmayacaktır. Ancak bunun için, ödenen faizin dağıtım veya temettü olduğunu belirleyen Türk mevzuatının mukim olmayan şirketleri ayırma tabii tutulması zorunludur.

MADDE 12

Gayrimaddî Hak Bedelleri

1. Bir Âkit Devlette doğan ve diğer Âkit Devletin bir mukimine ödenen gayrimaddî hak bedelleri, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, sözkonusu gayrimaddî hak bedelleri elde edildikleri Âkit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak gayrimaddî hak bedelinin gerçek lehdarı diğer Âkit Devletin mukimi ise, bu şekilde alınacak vergi gayrimaddî hak bedelinin gayrisafi tutarının % 10'unu aşmayacaktır.

3. Bu maddede kullanılan «gayrimaddî hak bedelleri» terimi, sinema filmleri, radyo - televizyon yayınlarında kullanılan filmler ve bunlar dahil olmak üzere edebî, artistik, bilimsel her nevi telif hakkının veya her nevi patentin, alameti farikanın, desen veya modelin, planın, gizli formül veya üretim yönteminin veya sınai, ticarî, bilimsel tecrübeye dayalı bilgi birikiminin kullanma imtiyazı, kullanma hakkı veya satışı ile sınai, ticarî bilimsel teçhizatın kullanma imtiyazı veya kullanma hakkı karşılığında ödenen her türlü bedelleri kapsar.

4. Bir Âkit Devlet mukimi olan gayrimaddî hak bedelinin gerçek lehdarı bu bedelin elde edildiği diğer Âkit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunursa veya bir Türkiye mukimi, Birleşik Krallık'da bulunan bir sabit yerini kullanarak Birleşik Krallık'da serbest meslek faaliyetinde bulunursa ve sözkonusu gayrimaddî hak bedelinin ödendiği hak veya varlık ile bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunmaktaysa, bu Maddenin 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Bu durumda olayına göre, bu Anlaşmanın 7 nci veya 14 üncü Madde hükümleri uygulanacaktır.

5. Bir Âkit Devletin kendisi, politik alt bölümü, mahallî idaresi veya mukimi tarafından ödenen gayrimaddî hak bedelinin, o Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. Bununla beraber, gayrimaddî hak bedelini ödeyen kişi Âkit Devletlerden birinin mukimi olsun ya da olmasın, bir Âkit Devlette gayrimaddî hak bedelini ödemeye neden olan hak veya varlık ile bağlantılı bir işyerine veya sabit yere sahip olduğunda ve bu gayrimaddî hak bedeli bu işyerinden veya sabit yerden kaynaklandığında, söz konusu gayrimaddî hak bedelinin işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

6. Ödenen gayrimaddî hak bedelinin miktarı, ödeyici ile gerçek lehdar arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında varolan özel ilişki nedeniyle, böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ve gerçek lehdar arasında karşılaştırılacak miktarı herhangi bir nedenle aştığında, bu Madde hükümlerini en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Bu durumda ilâve ödeme, bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak, her bir Âkit Devletin mevzuatı uyarınca vergilendirilebilecektir.

MADDE 13

Sermaye Değer Artış Kazançları

1. Bir Âkit Devlet mukimince, diğer Âkit Devlette yer alan ve bu anlaşmanın 6 ncı Maddesinde tanımlanan bir gayrimenkul varlığın elden çıkarılmasından elde edilen kazanç bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlette sahip olduğu bir işyerinin ticarî varlığına dahil menkul varlıkların veya bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette serbest meslek faaliyeti iora etmek üzere kullandığı bir sabit yere ait menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazanç, bu işyerinin veya sabit yerin (yalnız veya tüm teşebbüsle birlikte) elden çıkarılmasından doğan kazanç da dahil olmak üzere, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

3. Bir Âkit Devlet mukimince, uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak ve kara nakil vasıtalarının veya sözkonusu gemi, uçak ve kara nakil vasıtalarının işletilmesiy-le ilgili menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazanç, yalnızca bu Âkit Devlette vergilendirilebilecektir.

4. Bu Maddenin 1 inci 2 nci ve 3 üncü fıkralarında değinilenler dışında kalan varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançlar yalnızca, elden çıkarmanın mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilebilecektir. Bununla beraber, böyle bir varlığın, iktisap tarihinden itibaren bir yıl içinde elden çıkarılmasından dolayı bir Âkit Devlette elde edilen kazanç, bu Devlette vergilendirilebilir.

MADDE 14

Serbest Meslek Faaliyetleri

1. Bir Âkit Devlet mukiminin serbest meslek faaliyetleri veya bağımsız nitelikteki diğer faaliyetler dolayısıyla elde ettiği gelir, yalnız bu Devlette vergilendirilebilecektir. Bununla beraber, eğer bu faaliyetler diğer Devlette icra edilirse ve eğer :

(a) Kişi bu diğer Devlette bu faaliyetleri icra etmek için sürekli kullanabileceği bir sabit yere sahip ise veya

(b) Kişi bu diğer Devlette, sözkonusu faaliyetleri icra etmek amacıyla, 12 aylık herhangi bir kesintisiz dönemde, bir veya birkaç seferde 183 gün veya daha fazla kalırsa,

sözkonusu gelir, aynı zamanda diğer Âkit Devlette de vergilendirilebilir.

Böyle bir durumda olayına göre, ya yalnızca sözkonusu sabit yere atfedilebilen gelir, ya da yalnızca bu diğer Devlette bulunulan süre içinde elde edilen gelir, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir Âkit Devlet teşebbüsünün serbest meslek faaliyetleri veya benzer nitelikteki diğer faaliyetler dolayısıyla elde ettiği gelir, yalnız ilk bahsedilen Devlette vergilendirilebilecektir. Bununla beraber, eğer bu faaliyetler diğer Devlette icra edilirse ve eğer :

(a) Teşebbüs, bu faaliyetleri icra etmek üzere bu diğer Devlette bir işyerine sahip olursa veya

(b) Faaliyetlerin icra edildiği süre veya süreler, herhangi bir kesintisiz 12 aylık dönemde toplam 183 günü aşarsa,

sözkonusu gelir, aynı zamanda bu diğer Âkit Devlette de vergilendirilebilir.

Böyle bir durumda olayına göre, ya yalnızca sözkonusu işyerine atfedilebilen gelir, ya da yalnızca bu diğer Devlette icra edilen faaliyetlere atfedilebilen gelir, bu diğer Devlette vergilendirilebilir. Her iki durumda da bu teşebbüs, sözkonusu gelir dolayısıyla bu diğer Âkit Devlette bu Anlaşmanın 7 nci Maddesi hükümlerine göre vergilendirilmeyi, yani sözkonusu gelir bu diğer Devlette bulunan işyerine atfedilebilirmiş gibi vergilendirilmeyi tercih edebilir. Bu tercih bu diğer Devletin sözkonusu gelir üzerinden tevkifat suretiyle vergi alma hakkını etkilemeyecektir.

3. «Serbest meslek faaliyetleri» terimi, özellikle bağımsız olarak yürütülen bilimsel, edebî, artistik, eğitici ve öğretici faaliyetleri, bunun yanı sıra, doktorların, avukatların, mühendislerin, mimarların, dişçilerin, muhasebecilerin bağımsız faaliyetlerini ve özel meslekî bilgi ve maharet gerektiren diğer faaliyetleri kapsamına alır.

MADDE 15

Bağımlı Faaliyetler

1. Bu Anlaşmanın 16, 18, 19 ve 21 inci Madde hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Devlet mukiminin bir hizmet akdi dolayısıyla elde ettiği ücret, maaş ve diğer benzeri menfaatler, bu hizmet diğer Âkit Devlette ifa edilmedikçe, yalnız ilk bahsedilen Devlette vergilendirilecektir. Eğer hizmet diğer Devlette ifa edilirse, buradan elde edilen gelir diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bu Maddenin 1 inci fıkrâ hükümlerine bakılmaksızın, bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette ifa ettiği hizmet dolayısıyla elde ettiği gelir, eğer :

a) Gelir elde eden kişi, bu diğer Devlette bir vergilendirme döneminde bir veya bir kaç seferde 183 günü aşmamak üzere kalırsa ve

b) Ödeme, bu diğer Âkit Devletin mukimi olmayan bir işveren tarafından veya böyle bir işveren adına yapılırsa ve

c) Ödeme, işverenin diğer Devlette sahip olduğu bir işyerinden veya sabit yerden yapılmazsa,

yalnızca ilk bahsedilen Devlette vergilendirilebilecektir.

3. Bu maddenin bundan önceki hükümlerine bakılmaksızın, uluslararası trafikte işletilen bir gemi, uçak veya kara vasıtasında ifa edilen bir hizmet dolayısıyla elde edilen ücretler sözkonusu gemi, uçak veya kara nakil vasıtasını işleterek, kazanç elde eden kişinin mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilebilir.

MADDE 16

Müdürlere Yapılan Ödemeler

Bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlet mukimi olan bir şirketin Yönetim Kurulu üyesi olması dolayısıyla eline geçen ücret ve diğer benzeri ödemeler, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

MADDE 17

Artist ve Sporcular

1. Bu Anlaşmanın 14 ve 15 inci Madde hükümleriyle bağlı kalınmaksızın, bir Âkit Devlet mukimi olan ve tiyatro, sinema, radyo, televizyon artistliği yapan veya müzisyen olarak çalışan sanatçıların ve bunun yanısıra sporcuların diğer Âkit Devlette icra ettikleri bu nitelikteki şahsî faaliyetleri dolayısıyla elde ettikleri gelirler, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir sanatçının ya da sporcunun icra ettiği bu nitelikteki şahsî faaliyetlerden doğan gelir, kendisine değil de bir başkasına yönelirse, bu gelir bu Anlaşmanın 7, 14 ve 15 inci Madde hükümleriyle bağlı kalınmaksızın, sanatçı ya da sporcunun faaliyetlerinin icra edildiği Âkit Devlette vergilendirilebilir.

3. Bu Maddenin 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleriyle bağlı kalınmaksızın, bir Âkit Devlette diğer Âkit Devletin bir mukimi tarafından, 1 inci fıkrada belirtilen türden faaliyetlerin icrası sonucunda elde edilen gelir, bu ziyaretin diğer Âkit Devletin resmî kaynaklarından desteklenmesi şartıyla ve Türkiye açısından ilaveten bu ziyaretin kamu menfaatine yararlı dernekler veya örgütler tarafından karşılanması durumunda bu faaliyetlerin icra edildiği Âkit Devlette vergiden muaf tutulacaktır.

MADDE 18

Emekli Maaşları

1. Bu Anlaşmanın 19 uncu Maddesinin 2 nci fıkra hükmü saklı kalmak üzere, geçmiş çalışmaların karşılığında ödenen emekli maaşlarıyla sağlanan diğer benzeri menfaatler, Âkit Devletlerden herhangi birinin sosyal güvenlik sistemi çerçevesinde yapılan her tür ödemeler ve bu Maddenin 2 nci fıkrasında tanımlanan düzenli ödemeler, yalnızca kendisine ödemede bulunulan kişinin mukim olduğu Devlette vergilendirilebilecektir.

2. «Düzenli ödeme» terimi, para ve parayla ölçülebilir menfaatler karşılığında tam ve yeterli ödemede bulunma taahhüdünü mutazammın, ömür boyu veya belirli yada belirlenebilir bir süre, belirli zamanlarda, düzenli olarak ödenecek olan belli bir meblağı ifade eder.

MADDE 19
Kamu Görevleri

1. (a) Bir Âkit Devletin kendisine, politik alt bölümüne, veya bir mahallî idaresine bir gerçek kişi tarafından verilen hizmetler karşılığında, bu Devlet, alt bölüm veya idare tarafından sağlanan ve emekli maaşı dışında kalan menfaatler, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

(b) Bununla beraber, hizmet diğer Âkit Devlette sunulduğunda ve hizmeti sunan gerçek kişi o Devletin mukimi olduğunda, sağlanan bu menfaatler yalnızca bu diğer Devlette vergilendirilecektir. Ancak bu kişinin :

(i) Diğer Âkit Devletin vatandaşı olması ve

(ii) Yalnızca hizmet sunmak için bu diğer Devletin mukimi durumuna geçmemiş olması zorunludur.

2. (a) Bir Âkit Devletin kendisine bir politik alt bölümüne veya bir mahallî idaresine bir gerçek kişi tarafından verilen hizmetler karşılığında bu Devlet, alt bölüm veya idare tarafından veya bunlarca oluşturulan fonlardan ödenen emekli maaşları, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

(b) Bununla beraber, sözkonusu gerçek kişinin diğer Âkit Devletin vatandaşı ve mukimi olması halinde bu emekli maaşı yalnızca diğer Âkit Devlette vergilendirilebilecektir.

3. Bir Âkit Devletin kendisi bir politik alt bölümü veya bir mahallî idaresi tarafından yürütülen her türlü ticaretle veya ticarî faaliyetle bağlantılı hizmetler karşılığında sağlanan menfaatlere ve ödenen emekli maaşlarına, bu Anlaşmanın 15, 16 ve 18 inci Maddelerinin hükümleri uygulanacaktır.

MADDE 20

Öğrenciler, Meslekî Eğitim Görenler ve Stajyerler

Bir Âkit Devlete gidişinden hemen önce diğer Âkit Devletin mukimi durumunda olan ve ilk bahsedilen Devlette yalnızca öğrenim veya meslekî eğitim amacıyla bulunan bir öğrenciye, meslekî eğitim gören kişiye veya stajyere :

(i) Geçimini, öğrenim veya meslekî eğitimini sağlayabilmesi için yurt dışından gönderilen her nevi paralar;

(ii) Geçimini, öğrenim veya meslekî eğitimini sağlayabilmesi için kamu, hayır, bilim, edebiyat veya öğrenim kurumları tarafından verilen her nevi burslar, masraf karşılıkları mükâfatlar ve yapılan yardımlar,

ilk bahsedilen Devlette vergiye tabi tutulmayacaktır.

MADDE 21

Öğretmenler

1. Bir Âkit Devlete, bir üniversite, yüksekokul, okul veya o Âkit Devlette tanınan bir öğretim müessesesinde öğretim veya araştırma yapmak amacıyla iki yılı aşmayan bir süre için giden ve bu ziyaretten hemen önce diğer Âkit Devletin mukimi durumunda olan bir gerçek kişinin, bu amaçla bu Devlete yaptığı ilk ziyaret tarihinden itibaren

iki yıl süreyle, sözkonusu öğretim veya araştırma karşılığında eline geçen paralar, ilk bahsedilen Âkit Devlette vergiye tabi tutulmayacaktır. Ancak bunun için, sözkonusu paraların ilk bahsedilen Âkit Devletin dışındaki kaynaklardan elde edilmesi şarttır.

2. Bu Madde araştırma gelirlerine ilişkin olarak, yalnızca sözkonusu gerçek kişinin üstlendiği bu türden bir araştırmanın kamu menfaatine yönelik olması halinde uygulanacak; buna karşın bu araştırmanın özellikle diğer özel kişi ya da kişilerin menfaatine yürütülmesi halinde uygulanmayacaktır.

MADDE 22

Diğer Gelirler

Bir Âkit Devlet mukiminin nerede doğarsa doğsun, bu Anlaşmanın bundan önceki Maddelerinde ele alınmayan gelir unsurları, tereke (trust) kaynaklı gelir olmamak kaydıyla, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

MADDE 23

Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi

1. Birleşik Krallık dışında kalan bir egemenlik sahasında ödenen verginin Birleşik Krallık vergisinden mahsubunu düzenleyen Birleşik Krallık mevzuatı hükümleri saklı kalmak üzere (burada öngörülen genel prensibi etkilememek şartıyla):

(a) Türkiye mevzuatına göre ve bu Anlaşma gereğince, Türkiye içindeki kaynaklardan elde edilen ticarî kazanç, gelir veya sermaye değer artış kazançları üzerinden doğrudan doğruya veya tevkifat suretiyle ödenen Türk vergisinin (temettüleri için, temettütünün içinden ödendiği kazancın vergisi hariç), Türk vergisinin hesabına esas alınan aynı ticarî kazanç, gelir veya sermaye değer artış kazançları için Birleşik Krallık'da hesaplanan her nevi vergiden mahsubuna müsaade edilecektir.

(b) Türkiye'de mukim olan bir şirket tarafından, Birleşik Krallık'da mukim olan ve temettü ödeyen şirketin doğrudan doğruya veya dolaylı olarak oy gücünün en az yüzde 10'unu kontrol eden bir şirkete ödenen temettüleri için, mahsupta (bu fıkranın (a) bendi gereğince mahsubuna müsaade edilen Türk vergisine ilaveten), sözkonusu temettütünün içinden ödendiği kazançla ilişkin olarak şirketçe ödenen Türk vergisi de hesaba alınacaktır.

2. Bu Maddenin 1 inci fıkrasının amaçları yönünden, «ödenen Türk Vergisi» teriminin, herhangi bir yılda Türk vergisi olarak ödenmesi gereken; fakat Türk mevzuatının aşağıya kaydedilen hükümlerinden herhangi biri yüzünden, o yılda veya o yılın herhangi bir kısmında muafiyete, istisnaya veya indirim tabi tutulan meblağları da kapsamına aldığı kabul edilecektir:

(a) (i) Gelir Vergisi Kanununun Sekizinci Bölüm, Ek 1 - 6 ncı Maddeleri (Değişik 31 Aralık 1960 tarih ve 193 sayılı Kanun);

(ii) Kurumlar Vergisi Kanununun Birinci Kısım, İkinci Bölüm, 8 inci Madde-sinin 9 No. lu bendi (Değişik 3 Haziran 1949 tarih ve 5422 sayılı Kanun);

Bu hükümlerin kapsam içinde kabul edilebilmesi için, bu Anlaşmanın imza tarihinden itibaren, genel niteliğini etkilemeyen önemsiz değişiklikler hariç, değişikliğe tabi tutulmamış olması ve yürürlükte olması zorunludur;

(b) İleriki tarihlerde yürürlüğe girmekle beraber, Âkit Devletlerin yetkili makamlarınca önemli ölçüde benzer nitelikte olduğu hususunda uzlaşmaya bağlanan ve daha sonra genel niteliğini etkilemeyen önemsiz değişiklikler hariç, değişikliğe tabi tutulmayan herhangi bir hüküm.

Belirli bir kaynaktan elde edilen gelire ilk defa ne zaman bir Türk vergi muafiyeti, istisnası veya indirimi uygulandıysa, bu gelir, ancak bu tarihten itibaren on yıllık bir dönemde aynı kaynaktan tekrar elde edildiğinde, bu fıkra hükümleri dolayısıyla Birleşik Krallık vergi indiriminden yararlanabilecektir.

3. Türkiye dışında kalan bir egemenlik sahasında ödenen verginin Türk vergisinden mahsubunu düzenleyen Türkiye mevzuatı hükümleri saklı kalmak üzere, bir Türkiye mukiminin, Birleşik Krallık mevzuatına göre ve bu Anlaşma gereğince, Birleşik Krallık içindeki kaynaklardan elde ettiği gelir (ticarî kazançlar ve sermaye değer artış kazançları dahil) üzerinden ödediği Birleşik Krallık vergisinin, sözkonusu gelire ilişkin Türk vergisinden mahsubuna müsaade edilecektir. Bununla beraber bu mahsup, sözkonusu gelir için mahsuptan önce hesaplanan Türk vergisini aşmayacaktır.

4. Bu Maddenin 1 inci ve 3 üncü fıkralarının amaçları yönünden, bir Âkit Devlet mukiminin elde ettiği ve diğer Âkit Devletin, bu Anlaşmaya göre vergilendirildiği ticarî kazanç, gelir ve sermaye değer artış kazançlarının, diğer Âkit Devlette bulunan kaynaklardan doğduğu kabul edilecektir.

MADDE 24

Ayrım Yapılmaması

1. Bir Âkit Devletin vatandaşları diğer Âkit Devlette o Devletin vatandaşlarının aynı koşullarda karşı karşıya kaldıkları veya kalabilecekleri vergilemeden ve buna bağlı mükellefiyetlerden değişik veya daha ağır vergilemeye ve buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulmayacaklardır.

2. Bu Anlaşmanın 10 uncu Maddesinin 4 üncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlette sahip olduğu bir işyeri, bu diğer Devletin aynı faaliyetleri yürüten bir teşebbüsüne göre daha az lehe bir vergilemeyle karşı karşıya kalmayacaktır.

3. Bir Âkit Devletin, diğer Âkit Devletin bir veya birkaç mukimi tarafından, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, kısmen veya tamamen sermayesine sahip olunan veya kontrol edilen teşebbüsleri, ilk bahsedilen Devlette, benzeri teşebbüslerin tabi oldukları veya olabilecekleri vergilemeden ve buna bağlı mükellefiyetlerden değişik veya daha ağır vergilemeye ve buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulmayacaklardır.

4. Bu Anlaşmanın 9 uncu Maddesi, 11 inci Maddesinin 7 nci fıkrası veya 12 nci Maddesinin 6 ncı fıkrası hükümlerinin uygulanacağı haller hariç olmak ve bu Anlaşmanın 11 inci Maddesinin 8 inci fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Devlet teşebbüsünün vergi matrahı belirlenirken, bu teşebbüsün diğer Âkit Devletin bir mukimine yaptığı faiz, gayri maddî hak bedeli şeklindeki ödemelerle diğer ödemeler, bu ödemeler sanki ilk bahsedilen Devletin bir mukimine yapılmış gibi aynı şekilde indirilebilecektir.

5. Bu maddede kapsama alınan hiçbir husus, Âkit Devletlerden herhangi birinin kendi mukimlerine şahsî ve ailevî durumları dolayısıyla uyguladığı şahsî indirimleri, vergi ve matrah indirimlerini, bu Devlette mukim olmayan gerçek kişilere de uygulama zorunda olduğu yönünde anlaşılmayacaktır.

MADDE 25

Karşılıklı Anlaşma Usulü

1. Bir Âkit Devlet mukimi, Âkit Devletlerden birinin veya her ikisinin işlemlerinin kendisi için bu Anlaşma hükümlerine uygun düşmeyen sonuçlar yarattığı veya yaratacağı kanaatine vardığında, bu Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen müracaat usulleriyle bağlı kalmaksızın, durumu mukimi olduğu Âkit Devletin yetkili makamına arz edebilir.

2. Söz konusu yetkili makam, itirazı haklı bulmakla beraber kendisi tatminkâr bir çözüme ulaşamadığı takdirde, bu Anlaşmaya ters düşen bir vergilemeyi önlemek amacıyla, diğer Âkit Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşmaya gayret sarfedecektir.

3. Âkit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulamasından kaynaklanan her türlü güçlüğü ve tereddütü karşılıklı anlaşmayla çözmek için gayret göstereceklerdir.

4. Âkit Devletlerin yetkili makamları, bundan önceki fıkralarda belirtilen hususlarda anlaşmaya varabilmek için birbirleriyle doğrudan doğruya haberleşebilirler.

MADDE 26

Bilgi Değişimi

1. Âkit Devletlerin yetkili makamları gerek bu Anlaşma hükümlerinin, gerekse iç mevzuatlarının işlerlik kazanabilmeleri için ihtiyaç duyulan bilgileri, iç mevzuattaki vergileme bu Anlaşma ile uyum halinde olduğu sürece, değişime tabi tutacaklardır. Bir Âkit Devlet tarafından alınan her türlü bilgi, gizli tutulacak ve yalnızca, bu Anlaşmada belirtilen vergilerin tahakkuk veya tahsilleriyle veya cibrî icra ya da cezasıyla veya bu hususlardaki şikâyet ve itirazlara bakmakla görevli kişi veya makamlara (adli makamlar ve idarî kuruluşlar dahil) verilebilecektir. Bu kişi veya makamlar söz konusu bilgileri yalnızca yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda kullanacaklardır. Bu kişi veya makamlar söz konusu bilgileri mahkeme duruşmalarında veya adli kararlar alınırken açıklayabilirler.

2. Bu Maddenin 1 inci fıkra hükümleri, hiçbir surette Âkit Devletlerden birini :

a) Kendinin veya diğer Âkit Devletin mevzuatına veya idarî alışkanlıklarına uymayacak idarî önlemler alma;

b) Kendinin veya diğer Âkit Devletin mevzuatı veya normal idarî işlemleri çerçevesinde elde edilmeyen bilgileri sunma;

c) Herhangi bir ticarî, sınaî, meslekî sırrı veya ticarî işlemi alenî hale getiren bilgileri veya aleniyeti kamu düzenine aykırı düşen bilgileri verme;

yükümlülüğü altına sokacak şekilde yorumlanamaz.

MADDE 27

Diplomasi ve Konsolosluk Memurları

1) Bu Anlaşma hükümleri, diplomasi, daimî misyon ve konsolosluk memurlarının devletler hukukunun genel kuralları ve özel anlaşma hükümleri uyarınca yararlan-
dıkları malî ayrıcalıkları etkilemeyecektir.

2) Bu Anlaşmanın 4 üncü Maddesinin 1 inci fıkrâ hükümlerine bakılmaksızın, bir Âkit Devletin veya herhangi bir üçüncü Devletin diplomasi, daimî misyon veya konsolosluk memuru durumunda olan ve diğer Âkit Devlette bulunan gerçek kişiler, yalnızca bu diğer Devletteki kaynaklardan gelir sağladığı ve vergiye tabi tutulduğu için, bu diğer Devletin mukimi addedilmeyeceklerdir.

MADDE 28

Yürürlüğe Girme

Âkit Devletlerden her biri, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için kendi mevzuatında öngörülen işlemlerin tamamlandığını diğerine bildirecektir. Anlaşma, bu bildirimlerden sonuncusunun yapıldığı tarihte yürürlüğe girecek ve

(a) Türkiye'de Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi için, bu bildirimlerden sonuncusunun yapıldığı yılı izleyen takvim yılının 1 Ocak günü veya daha sonra başlayan her malî yılda ve

(b) Birleşik Krallık'ta :

(i) Gelir Vergisi ve Sermaye Değer Artış Kazançları Vergisi için, bu bildirimlerden sonuncusunun yapıldığı yılı izleyen takvim yılının 6 Nisan günü veya daha sonra başlayan her tahakkuk yılında;

(ii) Kurumlar Vergisi için, bu bildirimlerden sonuncusunun yapıldığı yılı izleyen takvim yılının 1 Nisan günü veya daha sonra başlayan her malî yılda, uygulanacaktır.

MADDE 29

Yürürlükten Kalkma

Bu Anlaşma, Âkit Devletlerden biri tarafından feshedilinceye kadar yürürlükte kalacaktır. Âkit Devletlerden her biri Anlaşmayı, bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 5 yıllık bir süreden sonra her takvim yılının bitiminden en az altı ay önce diplomatik yollardan fesih ihbarnamesi vermek suretiyle feshedebilir. Bu durumda Anlaşma :

(a) Türkiye'de Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi için, ihbarnamenin verildiği yılı izleyen takvim yılının 1 Ocak günü veya daha sonra başlayan her malî yılda ve

(b) Birleşik Krallık'ta :

(i) Gelir Vergisi ve Sermaye Değer Artış Kazançları Vergisi için, ihbarnamenin verildiği yılı izleyen takvim yılının 6 Nisan günü veya daha sonra başlayan her tahakkuk yılında;

(ii) Kurumlar Vergisi için, ihbarnamenin verildiği yılı izleyen takvim yılının 1 Nisan günü veya daha sonra başlayan her mali yılda, hüküm ifade etmeyecektir.

Bu hususları teyiden, iki Devletin tam yetkili temsilcileri bu Anlaşmayı imzaladılar.

Türkçe ve İngilizce dillerinde her iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, Londra'da, 19 Şubat 1986 tarihinde düzenlenmiştir.

Büyük Britanya ve
Kuzey İrlanda
Birleşik Krallığı
Adına
Barones YOUNG

Türkiye Cumhuriyeti
Adına
Rahmi GÜMRÜKÇÜOĞLU

